



Hardsyssel Historisk Samfund udsender med jævne mellemrum et elektronisk nyhedsbrev til vores medlemmer med stort og småt om arrangementer, hvad bestyrelsen har gang i, og hvad du som medlem kan forvente og glæde dig til.

Nu er Hardsyssel Historisk Samfund også på Facebook

Selv om man er 117 år, kan man godt forholde sig aktivt til den moderne verden, hvor megen formidling og information mellem foreninger og medlemmer og mellem folk i det hele taget i dag foregår digitalt. Ikke mindst på de sociale medier. Det er Hardsyssel Historisk Samfund et godt eksempel på. Foreningen, der blev stiftet i 1906, er nu også kommet på Facebook.

Formanden for Hardsyssel Historisk Samfund, Gudrun Gormsen, fremhævede i sin beretning på årsmødet/generalforsamlingen den 11. marts netop, at foreningen som et af sine nye initiativer i det forløbne år var kommet på Facebook. Formålet er naturligvis også ad den vej at formidle til medlemmerne og andet godtfolk, hvad foreningen har gang i, så endnu flere får interesse for lokalhistorie på lokalt plan – og gerne melder sig som nye medlemmer. Det er foreningens næstformand, Bodil Grove Christensen, der har sørget for, at Hardsyssel Historisk Samfund er kommet på Facebook og har ansvaret for at opdatere foreningens profil her.



Ny hvervefolder

Gudrun Gormsen fremhævede i sin beretning endnu et nyt initiativ fra bestyrelsen for at udbrede kendskabet til foreningen og hverve nye medlemmer. Foreningens hvervefolder er blevet opdateret og moderniseret. Hvervefolderen var bl.a. med som et indstik i Hardsyssels Årbog 2022 med det formål at motivere de nuværende medlemmer til at skaffe nye medlemmer i f.eks. familie- og vennekredsen. Hvervefolderen vil fremover også blive lagt frem og distribueret i andre sammenhænge.

I beretningen for det forløbne år udtrykte Gudrun Gormsen stor tilfredshed med den opbakning, der har været til foreningens arrangementer i 2022 – årsmødet/generalforsamlingen i marts i Kulturremisen i Brande, sommermødet i juni i Smedenes Hus i Lem og Historiens Dag i oktober på Vestjysk Gymnasium i Tarm.

Ved de tre arrangementer var der mellem 60 og 80 deltagere. Og omkring de 60 var også deltageretallet til årsmødet den 11. marts 2023, der blev holdt på Agroskolen i Hammerum.

Færre medlemmer - samme kontingent

Efter Gudrun Gormsens formandsberetning fremlagde foreningens kasserer, Frode Riber, regnskabet for 2022. Det viste et overskud på 2.751 kr. Foreningens egenkapital er nu på knap 136.000 kr. Frode Riber oplyste, at foreningens medlemstal ved udgangen af 2022 var 557 mod 582 året før – altså et fald på 25 medlemmer.

Efter indstilling fra bestyrelsen blev foreningens kontingent for 2023 fastsat til uændret 195 kr. pr. person.

Ny i bestyrelsen

Gudrun Gormsen, Frode Riber og Jens Erik Villadsen var på valg til bestyrelsen. Jens Erik Villadsen ønskede ikke genvalg. I stedet blev Ove Nørholm, der hidtil har været suppleant, nyvalgt til bestyrelsen. Jens Erik Villadsen fortsætter dog som foreningens webmaster med ansvar for hjemmesiden www.hardsyssel.org endnu et år. Gudrun Gormsen og Frode Riber blev genvalgt til bestyrelsen.



Til venstre: Ove Nørholm, Ikast, blev nyvalgt til bestyrelsen på generalforsamlingen.

Til højre: Jon Høgh, Ulfborg (tidl. Tim) blev nyvalgt som suppleant til bestyrelsen i Hardsyssel Historisk Samfund. I foreningen deltager suppleanterne i bestyrelsens arbejde.

Som suppleant til bestyrelsen nyvalgte Jon Høgh, mens Kurt Guldbæk genvalgte. Begge suppleanter deltager i bestyrelsens møder.

Som foreningens revisorer genvalgte Børge Sørensen, Ringkøbing, og Steen Løvbjerg, Ringkøbing.

Efter generalforsamlingen har bestyrelsen konstitueret sig med følgende fordeling af posterne og fordeling af opgaverne:

Formand: *Gudrun Gormsen, Holstebro.*

Næstformand: *Bodil Grove Christensen, Aulum.*

Kasserer: *Frode Riber, Krunderup.*

Sekretær og PR-ansvarlig: *Hans Herping, Ringkøbing.*

Menigt medlem: *Ove Nørholm, Ikast.*

Suppleant: *Jon Høgh, Ulfborg.*

Suppleant: *Kurt Guldbæk, Vinderup.*

Webmaster: *Jens Erik Villadsen, Holstebro/Fjaltring.*

Redaktør Hardsyssel Tidende: *Bent E. Hansen, Bording.*

Redaktør Hardsyssel Årbog: *Gudrun Gormsen.*

Generalforsamlingen havde formanden for Herning Kommunes kulturudvalg, Johs. Poulsen, som dirigent.



To gange Johannes til årsmøde i Hardsyssel Historisk Samfund på Agroskolen i Hammerum. Til venstre formanden for Herning Kommunes kulturudvalg, Johs. Poulsen, der var dirigent på foreningens generalforsamling. Til højre tidligere professor, Johannes Nørregaard Frandsen, Odense, der holdt foredrag om "Da landbolivet blev en by i provinsen. Kulturen på landet 1950-2023".

Sådan blev landbolivet en by i provinsen

I 1950 blev der registreret 210.000 landbrug i Danmark. På alle disse landbrug boede der en familie. Ca. 25 pct. af Danmarks befolkning boede dengang på en gård. Andre ca. 25 pct. boede i en landsby med under 800 indbyggere, hvor der var servicehverv for landbruget. Endnu 25 pct. var

født på landet, men fraflyttede. Det vil sige, at 75 pct. havde kendskab til, hvad et landbrug var, og hvordan der var på landet. I år 2020 var der ca. 10.000 mennesker, der lever af at være på et landbrug!

Med bl.a. dette eksempel illustrerede tidligere professor i litteratur- og kulturvidenskab på Syddansk Universitet, Johannes Nørregaard Frandsen, i sit foredrag på årsmødet den 11. marts i Hardsyssel Historisk Samfund, hvordan landbokulturen fra midten af 1950-erne mistede status, og byerne bredte sig og tog over. Det er det, man kalder urbanisering (bymæssiggørelse).

Meget rammende var titlen på Johannes Nørregaard Frandsens foredrag ved årsmødet "Da landbolivet blev en by i provinsen: Kulturen på landet 1950-2023".

I 1950-erne var Danmark uden for de større byer præget af en landbokultur, der havde rod i sogne, landsbyer og andelsbevægelse. Landbruget var førende erhverv og sammen med de kirkelige og folkelige miljøer centrum for en særlig livsform. I de følgende årtier forvandlede livet på landet sig voldsomt med mekanisering, centralisering, specialisering, intensivering samt med afvandring og store ændringer i normer og værdier. Denne udvikling illustrerede Johannes Nørregaard Frandsen med mange eksempler, tilsat vid og humor, i sit foredrag.

Svin, malkekøer og den grå Ferguson

Her er i spredt orden et par af de andre eksempler, som han i sit foredrag trak frem om udviklingen på landet siden 1950-erne:

- * I 1950 blev der produceret 5 mio. svin om året i Danmark. I 2020 blev der produceret 29 mio. svin.
- * I 1950 var der 1,5 mio. malkekøer i Danmark. De producerede i alt 4 mio. kg mælk om året. I 2020 var der en halv mio. malkekøer, der producerede i alt 6 mio. kg mælk.
- * Johannes Nørregaard Frandsen, der blev født i 1950, er opvokset på en gård i Sydvestjylland. – I den nærliggende landsby var der 24 huse, hvoraf der var butikker i de syv. I dag er der mange flere huse i landsbyen, men ingen butikker, fortalte han bl.a.
- * Den grå Ferguson, der nok er det bedste eksempel på den begyndende mekanisering i landbruget i 1950-erne, fik også nogle ord og en anekdote med på vejen i foredraget: - Ved I, hvorfor den grå Ferguson var grå? Jo, Harry Ferguson, der opfandt denne traktor, opkøbte hele restlageret af den grå maling, der tidligere blev brugt til maling på krigsskibe. Da den grå maling slap op, blev Ferguson-traktorerne røde, konstaterede Johannes Nørregaard Frandsen.
- * Kommunalreformen i 1970 satte nye standarder for livet på landet, og med den seneste kommunalreform i 2007 blev landbokulturen løbet helt over ende. I dag bor 70 pct. af danskerne i en forstad til en by. Opdelingen mellem land og by er sprængt i stumper og stykker, konkluderede Nørregaard Frandsen bl.a. i sit spændende og humoristiske foredrag.



Johannes Nørregaard Frandsen i gang med sit spændende foredrag med titlen "Da landbolivet blev en by i provinsen".



Med hat og strikketøj til årsmøde i Hardsyssel Historisk Samfund.



Der blev lyttet intenst til Johannes Nørregaard Frandsens foredrag.

Agroskolen – en del af den gamle og nye landbokultur

Hardsyssel Historisk Samfunds årsmøde blev holdt på Agroskolen i Hammerum, der på sin vis også har været en del af både den gamle og den nye landbokultur. Som landbokulturen i det hele taget har skolen i Hammerum også været gennem mange forandringer:

Skolen blev oprettet som Hammerum Havebrugsskole i 1928. 10 år senere i 1938 blev bygningerne udvidet for at rumme en ny skole – Hammerum Landbrugs- og Husholdningsskole. I 1989 blev skolen ændret til både at omfatte landbrugsskolen og en tekstil- og sundhedsskole.

Ved en fusion i 1999 mellem de tre gamle landbrugsskoler – Borris Landbrugsskole, Hammerum Landbrugs- og Husholdningsskole og Kongensgaard Landbrugsskole i Nr. Nissum – fik skolen sit nuværende navn, Agroskolen, og hjemsted i Hammerum.

I 2018 fusionerede Agroskolen med Herningsholm Erhvervsskole & Gymnasier, og i 2021 blev det besluttet, at Agroskolen om et par år skal flytte ind i en ny landbrugsskole, som bygges i nærheden af Herningsholms campusområde. Samtidig skal skolen præsenteres med et nyt navn: Midt- og Vestjyllands Landbrugsskole.



Forstanderen for Agroskolen i Hammerum, Jeppe Bomann, ved indkørslen til skolen.



Eva og Leif Bønding fra Gjellerup var to af deltagerne i Hardsyssel Historisk Samfunds årsmøde.

Den bedste erhvervsuddannelse

Under årsmødet fortalte Agroskolens nuværende forstander, Jeppe Bomann, om livet på skolen og landmandsuddannelsen, som den ser ud og tegner sig i dag.

- Landmandsuddannelsen er den bedste erhvervsuddannelse, man kan få. Man bliver dannet. Man bor på skolen, får en del af højskolebevægelsen ind under huden, skal omgå sig ordentligt med sine mennesker og kunne indgå i sociale relationer. Man skal have en god forstand, have mavefornemmelse for, hvad der rører sig, og være parat til at levere en enorm arbejdsindsats, lød det bl.a. fra Jeppe Bomann i hans anbefaling af landmandsuddannelsen.

Og så oplyste han i øvrigt, at der trods mange udfordringer i landbrugserhvervet i dag faktisk gennem en lang årrække har været en svag stigning i tilgangen til uddannelsen. Stigningen har i de seneste par år været på godt 20 pct.

Sammenhæng mellem rammer og indhold

Så på den måde blev der med valg af rammer til Hardsyssel Historisk Samfunds årsmøde skabt en god sammenhæng til Johannes Nørregaard Frandsens foredrag om landbokulturens mistede status i de seneste ca. 70 år – og til en optimisme i dag om, at der fortsat er folk, der gerne vil drive erhverv på landet og være med til at bære kulturen dér videre i en anden udgave.

Sommermøde i juni og Historiens Dag i oktober

De næste to arrangementer i Hardsyssel Historisk Samfund er sommermødet lørdag den 10. juni og Historiens Dag lørdag den 28. oktober:

- * Sommermødet lørdag den 10. juni kl. 14-17 holdes på Lønborggård ved Tarm. Her holder tidligere museumsdirektør i Ringkøbing-Skjern Museum, Kim Clausen, foredrag om Skjern Å projektet. Dagen kan afsluttes med, at deltagerne i mødet sammen med Kim Clausen kører ud til Provstgårds Hus, hvorfra der er en fantastisk udsigt over Skjern Å. Invitation til og nærmere program for sommermødet vil blive sendt til medlemmerne via nyhedsbrevet i god tid før mødet. (NB: I et tidligere nyhedsbrev skrev vi, at sommermødet var lørdag den 11. juni, men det er altså lørdag den 10. juni. Vi beklager fejlen).
- * Historiens Dag lørdag den 28. oktober kl. 14-17 holdes i Skærum Mølle ved Vemb. Her vil tidligere museumsinspektør på Holstebro Museum, Esben Graugaard, holde foredrag om Villemoes-slægten. Efterfølgende vil 2023-udgaven af Hardsyssels Årbog blive præsenteret, og deltagerne i mødet kan tage et eksemplar af årbogen med sig hjem.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen for de to arrangementer i 2023.